

I dan danas, što drugo omogućuje misliocu da prezire radnikovu inteligenciju nego radnikov prezir prema seljaku, seljakov prezir prema svojoj ženi, njezin prezir prema susjedi, i tako dalje sve do u beskraj.

ŽAK RANSIJER¹

O NEPOČINJANJU

Evo neradnika i brbljivca. Ništa (neko ništa) ga lišava stvaranja. On je rad poslu koji predstoji, ali bi radije ne počinjao sa radom ili bi možda da zakasni, pa da sve što na kraju učini bude uzalud. A možda ništa ne bi osim da – stalno i neumorno - mogućnost nečinjenja odvaja od svih drugih mogućnosti. To ga, izgleda, raduje. Nije, dakle, po srijedi odluka da se nešto uradi ili ne uradi, nego zadovoljstvo odlaganja bez razloga i kajanja, radost bdenja na pragu odlučivanja, i to pogleda uprtog u bezdan mogućnosti.

Gledamo ga kako kruži, kao pas oko repa. Je li dotični lud?

Podimo prvo od pretpostavke da nije pristojan, to jeste, da je neuviđavan i lijen. On ne uviđa da je nečinjenje nepodobno, da je kriv za nerad, kao i svako ko priča o djelima a ne djeluje, kao i svaki nedjelatnik i brbljivac, dakle. Nanosi štetu onima koji bi sa njim ili na njegov račun da rade. U njega upiru prstom kad žele pokazati kako nije dobro biti bez računa i htijenja. On je loš primjer djeci.

Da li je, onda, dotični akter, nedjelatnik i brbljivac, potpuno lišen pažnje nad onim što govori, a zbog toga čak i zao? Radi li se, drugim riječima, o nimalo dobrom zaboravljanju sopstva ili zanemarivanju onoga što to sopstvo, svojevrsnom emancipacijom (samo ne političkom), može postati? Je li po srijedi čin duha koji ne poštuje vlastitu snagu? Ili nešto drugo? Jer ko, ako ne ludak, može da priča o onome što vidi u vrelu mogućnosti, a da ne crpi drugu do mogućnosti nečinjenja.

Zašto ne uradi nešto? Sama priča nije dovoljna nama koji ga gledamo. Nervira nas. Ne možemo ga prozreti, procijeniti prema uspješnosti djela, analizirati prema kriterijumima normalnosti (otud sumnja da je lud), stvoriti sliku njegovih navika, radnih sposobnosti, mana, jednom riječju, nije

¹ Jacques Rancière. – *Učitelj nezgalica: Pet lekcija iz intelektualne emancipacije*. Prevod: Leonardo Kovačević, Zagreb, Multimedijalni institut, 2010, str. 107.

nam omogućeno izgraditi sistem očekivanja spram krivulja njegovog ponašanja. Nije ubrojiv. Ne radi. Sa njim je nemoguće imati posla. On tek brblja o mogućnostima.

No, treba prihvatiti da dotični niti šta hoće niti neće. Tu na granici mu je najbolje, tu su mu, još uvijek, sve mogućnosti dane. Jer, kako objašnjava Agamben, «Ono što se pokazuje na pragu bivanja i nebivanja, senzibilnog i inteligibilnog, riječi i stvari, nije bezbojan bezdan ničeg, nego svjetlosni tračak mogućeg.»²

Mi smo, dakle, gotovi, dok dotični još uvijek može da bira da li bi radio nešto ili bi radije ne počinjao sa radom. Možda će, na kraju, poput Sirana De Beržeraka, moći u lice svima da saspe:

Šta kažete? Da je sve uzalud sada?

Sa nadom na uspeh nikad se ne bije!

*Ne! Uzalud kad je, mnogo je divnije!*³

² Giorgio Agamben. – *Bartleby ili o kontingenciji*. Prevod: Ivan Molek, Zagreb, Meandarmedia, 2009, str. 40.

³ Edmon Rostan. - *Sirano De Beržerak: Herojska komedija u stihu*. prevod: Milan Dimović, Sarajevo, Veselin Masleša, 1971, str. 244.